

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.73/2017/4.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2017. április 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2017. január 6. napján kihirdetett 24.B.337/2016/21. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint:

A vádlottal szemben kiszabott - börtönben végrehajtandó - szabadságvesztést 3 (három) év 6 (hat) hónapra, a közügyektől eltiltást 4 (négy) évre súlyosítja.

A vagyonekbevételek összegét 6.307.374 (hatmillió-háromszázhetezer-háromszázhetvennégy) Ft-ra mérsékli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 5000 (ötezer) Ft - a vádlottat terhelő - büntető költség merült fel.

Indokolás

A Debreceni Törvényszék elsőfokú ítéletével vádlottat költségvetési csalás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont, (5) bekezdés b) pont] és közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] miatt - halmazati büntetésül - 2 év börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban a kiszabott szabadságvesztés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A vádlott vagyonának terhére 13.862.374 Ft erejéig vagyonekbevételeket alkalmazott és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült büntető költség viselésére.

Az elsőfokú ítélet ellen *két irányban* jelentettek be fellebbezést.

Az ügyész a vádlott terhére a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás megállapítása érdekében terjesztett elő jogorvoslatot. Fellebbezését írásban indokolta, melyben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a büntetési tétel középértékétől

indokolatlanul eltérve, a vádlottal szemben túl enyhe büntetést szabott ki, melynek lényeges súlyosítása indokolt, figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára és az elkövető társadalomra veszélyességére.

A vádlott és a védő a büntetés enyhítése érdekében éltek perorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.33/2017/1-I. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, nem találva alaposnak a védelmi jogorvoslatot. Ennek megfelelően a vádhatósági perorvoslat iránya szerint az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, a börtönbüntetés és a közügyektől eltiltás tartamának felemelésére, egyéb részekben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

A nyilvános ülésen a védő az enyhítést célzó védelmi fellebbezést fenntartotta.

A másodfokú bíróság az ügyészi és védelmi fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 361. § (1) bekezdése értelmében nyilvános ülésen bírálta el, mert az ügy tanácsülésen a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés és a határozat részbeni megalapozatlansága miatt nem bírálható el, ugyanakkor a részleges megalapozatlanság bizonyítást, ezáltal fellebbezési tárgyalást nem indokolt. A büntetéskiszabással kapcsolatos tényeket érintően a tényállás teljes mértékben megalapozott volt, a vádlott meghallgatása a büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében nem volt szükséges.

A nyilvános ülés megtarthatóságával kapcsolatban - figyelemmel a védőnek az eljárási cselekmény elhalasztására irányuló indítványára - az ítélet tábla a következőkre mutat rá.

A védő a nyilvános ülés határnapja előtt egy nappal, 2017. április 25-én a 3. sorszám alatt bejelentette, hogy védence telefonon arról tájékoztatta, miszerint kórházba került, orvosi kezelés alatt áll, így a 2017. április 26-i nyilvános ülésen megjelenni nem tud. A vádlott a nyilvános ülésen részt kíván venni, így kérte az ítélet táblát, hogy új határnapot tűzzön ki az ügyben a nyilvános ülésre. A vádlott, illetve a védő a nyilvános ülés megkezdéséig a bejelentés alátámasztására semmilyen orvosi-kórházi dokumentumot nem csatolt, így a kérelemből az sem állapítható meg, hogy a vádlott pontosan mely intézményben, mikortól meddig áll gyógykezelés alatt, kezelése valóban akadályát képezi-e a megjelenésnek.

Az ítélet tábla a védői indítványt elutasította, melynek indoka a következő.

A másodfokú eljárásban a törvény a bizonyításhoz fűzi a terhelt jelenlétét garanciális követelményként. A másodfokú eljárásban bizonyítás a Be. 363. § (2) bekezdés a) pontja alapján kizárólag tárgyaláson folytatható, ekként a tárgyalás a terhelt távollétében általában nem tartható meg. Törvényi kivételt csak az képez, ha a szabályszerűen megidézett terhelt előzetesen bejelenti, hogy a tárgyaláson nem kíván részt venni, vagy a terhére fellebbezést nem jelentettek be, azaz az ügyben súlyosítási tilalom áll fenn [Be. 365. § (1) bekezdés]. Az ügyek másodfokú elbírálásának általános ügyintézési formája azonban nem a tárgyalás, hanem a Be. 361. § (1) bekezdésében szabályozott nyilvános ülés. A nyilvános ülésen bizonyítás nem folytatható, az esetleges megalapozatlanság kiküszöbölése - a felmentés esetét kivéve, eltérő tényállás megállapítását eredményezve - csak az iratok tartalma alapján, vagy ténybeli következtetés útján lehetséges.

Ekként a nyilvános üléses ügyelintézési formában nem állnak fenn azok a garanciális követelmények, amelyek a terhelt jelenlétét szükségessé teszik. A kifejtettek értelmében kötelező védelem esetén a védő mellőzhetetlen részvétele mellett [Be. 361. § (3) bekezdés] a Be. 362. § (3) bekezdése a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében is lehetővé teszi a nyilvános ülés megtartását. A nyilvános ülés megtartásának mindössze egyetlen törvényi feltétele van, a terhelt szabályszerű idézése. Ha erre sor kerül, a terhelt részvételi joga biztosított, következésképp a törvény szerint az ügy nyilvános ülésen a terhelt távollétében is elbírálható, függetlenül attól, hogy terhére jelentettek-e be fellebbezést, bejelentette-e a terhelt a nyilvános ülésről való távolmaradását, vagy a távolmaradásának előzetes bejelentése mellett, akár méltányolható indokra hivatkozással is kérte-e a terhelt a másodfokú nyilvános ülés elhalasztását és új hatánap kitűzését. A nyilvános ülés az eljárási szabályok megsértése nélkül megtartható akkor is, ha a terhelt betegségére hivatkozva kéri annak elhalasztását (Kúria Bfv.III.1093/2014/8.).

Hasonlóan foglalt állást a Kúria a Bfv.II.1260/2015. számú ügyben, melyben megállapította, hogy a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében akkor is megtartható szabályosan a nyilvános ülés, ha kórházi kezelése miatt nem tudott a nyilvános ülésen megjelenni. Ilyen tartalommal döntött a Kúria a Bfv.I.1197/2015/6. számú végzésében is, amikor a védő a nyilvános ülésen arra hivatkozással kérte az eljárási cselekmény elhalasztását, hogy a vádlott előző nap balesetet szenvedett, be van gipszelve, orvosi kezelés alatt áll, ezért nem tudott megjelenni.

A Kúria Büntető Kollégiumának 3/2014. számú határozata nyomán a Kúria újabb döntései, amint a Bfv.1093/2014/8. számú végzése is kifejti, a fontos perjogi kérdésben elmozdulást jelentenek a BK. 1. vélemény 10. pontjában foglaltaktól, melyek a terhelt jelenléte szempontjából a másodfokú nyilvános ülésen is a tárgyalási jelenlétre vonatkozó szabályokat kívánták érvényre juttatni.

Az ítéletábra a Kúria mindhárom tanácsának viszonylag új döntéseit szem előtt tartva ezért nem látta törvényi akadályát a nyilvános ülés megtartásának. A törvényi rendelkezés is egyértelmű, a Be. 362. § (3) bekezdése egyértelműen rendezi az eljárásjogi szituációt. Emellett utalni kell rá, hogy a Be. 362. § (4) bekezdése értelmében a nyilvános ülés elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Nem változtatna ezért az eljárási helyzeten az sem, ha a vádlott akár előzetesen, akár az eljárási cselekmény után orvosi dokumentumokat csatolva igazolja kórházi kezelését. A védői bejelentés ugyanakkor még csak nem is valószínűsíti a mulasztás vétlenségét, de a már kifejtettek szerint ennek nincs is jelentősége a nyilvános ülés megtarthatósága szempontjából. Más a helyzet, ha vádlottat fogvatartása akadályozza a megjelenésben, de erről jelen esetben nem volt szó, így a másodfokú bíróság a bizonyítékokkal semmilyen módon alá nem támasztott indítványt elutasította és a fellebbezéseket elbírált, mert a vádlott meghallgatását nem tartotta szükségesnek. A meghallgatás szükségességét kizárólag a másodfokú bíróság döntheti el, s mivel az nem volt indokolt, így nem volt kizáró oka a fellebbezések elbírálásának a vádlott távollétében.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülvizsgálta. A másodfokú bíróság a törvényben előírt teljes revízió keretében a fellebbezések okára és céljára tekintet nélkül bírálta felül a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését és a büntetés kiszabását is.

A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem feltétlen, sem olyan relatív jellegű eljárási szabálysértést, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

A jogorvoslatok ugyan nem tértek ki rá, de az ítéletablának hivatalból vizsgálnia kellett a perjog revíziója során a védelem törvényességét, melynek indokoltságát az adta, hogy a bírósági eljárásban kirendelt védőként eljáró dr. ügyvéd a nyomozás során tanú érdekében eljáró segítő ügyvéd volt.

A Be. 45. § (2) bekezdés értelmében a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel *egyidejűleg* nem lehet védő. Ezen túlmenően a Be. 45. § (1) bekezdés c) pontja értelmében nem lehet védő, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltével ellentétes. Az elsőfokú bíróság a védői és a tanút segítő pozíció egyidejűségét, illetve annak hiányát vizsgálta, azonban erre nézve indokolást nem adott, mint ahogy az érdekellentét kérdésére is indokolt kitérni a védelem törvényességének vizsgálatakor.

A nyomozási irat II. kötet 75. lapszám alatt csatolt meghatalmazás szerint 2015. november 6-án meghatalmazta dr. ügyvédet, hogy a NAV Észak-alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatósága előtt 63015/287/2015. bü. számon folyamatban lévő büntetőeljárás során képviselőt, mint a tanú érdekében eljáró ügyvéd teljes jogkörrel ellássa. A védő a meghatalmazás alapján részt vett a tanú érdekében eljáró ügyvédként (a tanú jogi segítőjeként) 2015. november 6-i tanúkihallgatásán (nyomozási irat II. kötet 77-81. lap). A nyomozás során 2016. április 22-től 2016. május 2-ig dr. kirendelés, ezután dr. meghatalmazás alapján látta el a vádlott védelmét. Dr. a vádemelést követően a 2016. június 29-én iktatott beadványában (3. számú irat) bejelentette az elsőfokú bíróságnak, hogy védői megbízása csak a nyomozásra és az ügyészi eljárásra terjedt ki, a vádemeléssel a megbízása megszűnt.

A törvényszék a védői bejelentés után a 2016. június 30-án kelt 3-I. számú végzésében dr. ügyvédet rendelte ki a védelem ellátására és e védőt idézte a tárgyalásra.

A 2016. szeptember 28-i tárgyaláson dr. ügyvéd helyett helyettesi meghatalmazást csatolva dr. ügyvéd jelent meg és kérte, hogy a bíróság a továbbiakban őt rendelje ki védőként, előadva, hogy képviselőt már nem látja el, megszűnt a képviselője. A bíróság ezt követően az 5/I. számú végzésében a tárgyaláson dr. ügyvéd kirendelését visszavonta, egyben védőként dr. rendelte ki (5. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1-2. oldal).

A 2016. október 5-i tárgyaláson került sor tanú kihallgatására. A tanú is megerősítette, hogy dr. ügyvéddel már nincs jogi kapcsolata, a megbízás megszűnt. A védő is nyilatkozott külön, hogy a képviselő csak a tanú nyomozás során történt meghallgatására terjedt ki (8. számú tárgyalási jegyzőkönyv utolsó két bekezdés).

A nyomozási és a bírósági eljárás iratai, a védő és a tanú nyilatkozatai alapján bármilyen további vizsgálódás nélkül ezért megállapítható, hogy a védő a bírósági eljárásban már nem volt a tanú képviselője, ezért a törvény által tilalmazott egyidejű képviselő nem állapítható meg. Annak pedig nincs akadálya, hogy a korábban a tanú képviselőt eljáró ügyvéd később védőként járjon el, ha más kizárási ok nem áll fenn (Büntető Eljárásjog Kommentár a gyakorlat számára Második Kiadás (szerk. Dr.), HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., Budapest, 7. pótlás 201. oldal utolsó bekezdés).

A törvény kifejezetten csak a két perbeli státusz egyidejű fennállását tiltja a védői kizárási ok megfogalmazásakor. Az ítélet tábla más védői kizárási okot sem észlelt. E körben az érdekellentét lehetőségét kell vizsgálni. A periratok nem tartalmazzak arra semmilyen adatot, hogy a vádlott és a védő érdeke a korábbi tanúi képviselet miatt ellentétes lenne, vagy a védő a vádlott érdekével ellentétes magatartást tanúsított volna. Ilyen eljárási helyzetben a terhelt és a tanú vallomásának tartalmából lehet következtetést vonni elsődlegesen az érdekellentétre. a nyomozás során és a tárgyaláson (nyomozási irat II. kötet 80. lap, 8. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2-3. oldal) arról tett vallomást, hogy az általa vezetett Kft. részére a vádlott által képviselt Kft. építőipari munkát végzett. Valós gazdasági esemény történt, a Kft. által kiállított számlát a Kft. a könyvelésében elhelyezte és adóbevallásaiban figyelembe vette. A munka ellenértékét banki átutalással teljesítették. A tanú megerősítette ekként, hogy valós gazdasági eseményre került sor, nem fiktív számlázás történt. Arra nézve viszont semmilyen érdemi információt nem adott, hogy a vádlott miként tett vagy nem tett eleget adózási kötelezettségének, azaz terhelő vallomást még részlegesen sem tett a vádlottra. Így nem tárható fel a vádlotti védekezés és a tanú vallomása között olyan ellentét, mely kizárná, hogy az érintett ügyvéd a tanúi képviselet megszűnte után védőként járjon el az ügyben.

A vád törvényességét a fellebbezők nem kifogásolták. A hivatalból való felülbírálat során ugyanakkor indokolt rögzíteni, hogy a vád a Be. 2. § rendelkezéseiben írtaknak mindkét bűncselekmény tekintetében megfelelt, a bíróság a vádat kimerítette, azon nem terjeszkedett túl. A vádhoz mérten ugyan szűkült a büntetőjogilag releváns tények köre az ítéletben, a vádlott javára azonban a bíróság a tényálláshoz kötöttség elvének sérelme nélkül eltérhet érdemi részekben is a vádirati tényállástól.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás döntően megalapozott, mely csak kisebb részben volt hiányosság, iratellenesség és téves ténybeli következtetés miatt megalapozatlan [Be. 351. § (2) bekezdés b), c) és d) pont]. A megalapozatlanság csak részleges és nem súlyos, a nyilvános ülésen a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján és ténybeli következtetéssel kiküszöbölhető volt. A nem teljes megalapozatlanságot a másodfokú bíróságnak el kell hárítania, amennyiben a ténybeli hiba javítható, úgy a megalapozatlanságot közvetlenül, azaz a másodfokú eljárásban kell orvosolni, és szóba sem kerülhet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése (a megalapozatlanság kiküszöbölésének ún. közvetett módja). A tényállást egyébként az ügyészi és védelmi perorvoslat sem támadta, a másodfokú bíróságnak ugyanakkor hivatalból is vizsgálni kell a hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelelően a teljes körű felülbírálat során az ítéleti tényállás megalapozottságát.

Hiányosságot jelent, hogy az elsőfokú bíróság nem rögzítette a történeti tényállásban, miszerint a hatóság az adóhatósági eljárás során az elkövetési érték jelentős részére nézve jogerősen megállapította az adóhiányt, és annak megfizetésére kötelezte a vádlott cégét, mely tény jogilag releváns, mert kihatással van a vagyonelkobzás alkalmazására és mértékére.

Iratellenes a tényállás a vádlott egyik korábbi elítélésével kapcsolatban, mert tévesen tartalmazza a jogerőre emelkedés időpontját, illetve a jogerős határozatot hozó bíróságot és a szabadságvesztésből történő szabadulás módját, illetve, részben a helytelen ténybeli következtetésből adódóan pontatlan a vagyoni hátrány összegére vonatkozó ténymegállapítás.

Helytelen ténybeli következtetéssel került megállapítása a büntetőjogilag értékelhető vagyoni hátrány összege, melybe a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelését követően nem foglalható be a 2015. év I. negyedévre vonatkozó Áfa 7.555.000 Ft-os összege.

Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az iratok tartalma és ténybeli következtetés útján a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

- A vádlott a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2010. február 26-án kelt 4.B.341/2007/691. számú ítélete vádlott tekintetében első fokon, 2010. március 1-jén emelkedett jogerőre. A 2 év 8 hónap szabadságvesztésből a vádlott 2011. március 18. napján a *büntetést kitöltve* szabadult.
- A Debreceni Törvényszék 9.B.313/2013/691. számú ítélete ellen bejelentett fellebbezések folytán a vádlott ellen a Debreceni Ítélet táblán a Bf.II.172/2017. számon folyik másodfokú büntetőeljárás.
- 2015. év márciusában a Kft. 27.981.890 Ft nettó árbevétele a Kft. és a Kft. részére nyújtott építőipari szolgáltatásokból származott.
- A vádlott által okozott adóhiány összege összesen: 70.255.511 Ft.
- A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2016. július 12. napján kelt 9248628366 számú határozatával 2014. III. negyedévre vonatkozóan 36.705.000 Ft, 2016. július 13. napján kelt és 2016. szeptember 24-én jogerőre emelkedett 1918384091 számú határozatával pedig 2014. IV. negyedévre vonatkozóan 27.243.000 Ft adóhiányt állapított meg a Kft. terhére, melynek megfizetésére kötelezte a társaságot. Ezen túl a 2014. III. negyedévi adóhiány után 54.486.000 Ft adóbírságot szabott ki, és 1.034.000 Ft késedelmi pótlékot állapított meg. A 2014. IV. negyedévi adóhiány után 73.410.000 Ft adóbírságot szabott ki, és 1.764.000 Ft késedelmi pótlékot állapított meg.

Az ítélet tábla a vádlott korábbi elítélésével kapcsolatos adatokat a nyomozási irat II. kötetéhez a 429-573. számú alatt csatolt ítéletkiadmány, valamint a Debreceni Törvényszék 4.B.341/2007. számú irataihoz 743. és 750. szám alatt csatolt büntetés-végrehajtási befogadási és szabadítási értesítők alapján helyesbítette. Ezen okiratok alapján megállapítható, hogy az ítélet a vádlottal szemben első fokon jogerőre emelkedett 2010. március 1-jén, valamint az elsőfokú ítélettől eltérően a vádlott nem feltételes szabadságra bocsátással, hanem a büntetést kitöltve szabadult, mely releváns

tény, hiszen ekként vonható arra egyértelmű következtetés, hogy a vádlott jelen ügyben nem minősül visszaesőnek.

Az adóhatósági eljárásban megállapított adóhiányt, a kiszabott adóbírságot és a késedelmi pótlékot érintő kiegészítés az elsőfokú bírósági iratokhoz 12. sorszám alatt csatolt adóhatósági határozatokon alapszik. Az okiratok egyértelműen igazolják, hogy a vagyoni hátrány jelentős részére nézve az adóhatóság kötelezte a vádlott céget a meg nem fizetett adó megtérítésére.

Az ítélet tábla a Kft. 2015. I. negyedévi adókötelezettségével kapcsolatban a tényállást a Kft.-vel és a Kft. részére nyújtott építőipari szolgáltatásokkal összefüggésben a igazságügyi könyvszakértő nyomozás során készített szakértői véleménye (nyomozási irat III. melléklet) és az adóhatósági eljárás releváns okiratai alapján egészítette ki.

A vagyoni hátrány összegét érintő - a bűnösségre és a minősítésre nem, de a vagyoneklobzás mértékére kiható - tényállás helyesbítés indokai a következők. A nyomozás során beszerzett és az elsőfokú bíróság által értékelt adóhatósági okiratok, különösen a NAV Hajdú-Bihar Megyei Adó-és Vámigazgatóság Jogi-koordinációs és Törvényességi Osztály 2016. májusi, dr. osztályvezető által jegyzett, a nyomozást végző szervnek küldött okirata szerint (nyomozási irat „eredeti III.” jelzésű iratrészéhez csatolt, le nem fűzött irat) a Kft., mint adózó 2015. év I. negyedévre vonatkozóan Áfa adóbevallást nyújtott be, mely a nyilvántartási rendszer szerint feldolgozásra került. A vád és az elsőfokú ítélet is elfogadta ezen okirat bizonyítékot és tényállása alapjául tette. Az ítélet tábla észlelte, hogy a nyomozás során készült könyvszakértői vélemény erre nézve ellentétes adatot tartalmaz és a bevallás hiányát rögzíti, ami felveti annak lehetőségét, hogy később került előterjesztésre az adóbevallás. Az adóhatósági közlés azonban közokirat, az abban foglaltakat valónak kell elfogadni. A másodfokú bíróság e körben észlelt részleges „felderítetlenséget,” de ügyészi indítvány hiányában a bíróság a Be. 75. § (1) bekezdése értelmében a vádat alátámasztó bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles, ezért a másodfokú bíróságnak nem volt kötelezettsége a vádbeli jogi álláspontot megerősítendő bizonyítás felvételére. Ilyen bizonyítás elmaradása az ítélet tábla által is követett bírói gyakorlat szerint megalapozatlanságként nem értékelhető és értelemszerűen a megalapozatlanság jogkövetkezményei sem alkalmazhatók. Összevetve a releváns adatokat, az ítélet tábla ténybeli következtetéssel azt állapította meg, hogy büntetőjogi következménnyel bírónak a 2015. I. negyedévben bevallott 7.555.000 Ft-os Áfa érték, mint adóhiány vagyoni hátrányként nem értékelhető, ezért a tényállást a vádlott javára módosította, mindezt a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja megteremti a törvényes lehetőséget. Megjegyzendő e körben, hogy ezen Áfa összegre a vád sem határoz meg teljesen egzakt elkövetési magatartást és az elsőfokú bíróság sem nevesítette konkrétan a tényállásban a 7.555.000 Ft-os értéket, azt csak az 5. oldal 5. bekezdésében szerepeltette a vagyoni hátrány összegzésekor. A logika törvényei, az általános életpaszta, a tudomány állása, és az értékelt bizonyítékok alapján viszont csak arra lehet megalapozottan következtetést vonni, hogy ezen Áfa összeg kívül esik a vagyoni hátrány körén.

A kiegészítést követően a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 352. § (2) bekezdése alapján ítéletét a másodfokú bíróság arra alapította.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta. Számba vette a vádlott védekezését, a gazdasági cselekményekről részben közvetlen, részben közvetett módon információt szerző tanúk vallomását, a könyvszakértői véleményt, és az ügyben keletkezett nagyszámú okirati bizonyítékot. A részben ellentmondó tartalmú bizonyítékokat egyenként és összességében értékelte és gondosan járt el, amikor az ellentétes adatok tükrében egyes bizonyítékokat csak részben fogadott el, míg más részüket elvetette a tényállás megállapítása során. Az elsőfokú bírósági bizonyíték-értékelést a másodfokú bíróság perrendszerűnek, logikusnak tartotta és az abban foglaltakkal egyetértett. A törvényszék indokolási kötelezettségének is részletesen eleget tett. Az indokolás annyiban helyesbítendő ugyanakkor a 11. oldal 4. bekezdésében, hogy a vagyoni hátrány mértéke összegezve a külön adónemeket alapul véve nem 77.810.374 Ft, hanem 70.255.511 Ft, helyesen számolva össze a könyvszakértői vélemény adatai tükrében az egyes adónemekre megállapított hiányokat.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a *vádlott bűnösségére* és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

A költségvetést károsító bűncselekmény valóban a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés b) pontjára tekintettel az (5) bekezdés b) pontja szerinti költségvetési csalás büntetnének minősül. A több adónemre elkövetett cselekmények az alkalmazott törvénynek megfelelően törvényi egységet képeznek. A tényállásban írt cselekmények büntetőjogilag releváns részei szerint egyértelmű a költségvetésbe történő befizetéssel kapcsolatban a vádlott részéről a tévedésbe ejtés, a tévedésben tartás, melynek következménye lett a különösen nagy vagyoni hátrány beállta. A tényállás módosításra figyelemmel ugyanakkor a bűnösség köre a törvényi egységen belül szűkült, mert a vádlott büntetőjogi felelőssége a 2015. év I. negyedévi 7.555.000 Ft Áfa vonatkozásában nem állapítható meg. A vádlott ugyanis az irányadó tényállás szerint ezen időszakra bevallási kötelezettségének Áfa adónemben eleget tett, és az adó meg nem fizetéséből önmagában még nem lehet következtetni az adóhatóság tévedésbe ejtésére vagy tévedésben tartására. Ezen elkövetési magatartásrész külön büntetőjogi értékelésére nincs törvényes lehetőség, az legfeljebb adójogi konzekvenciával bírhat. Mindennek azonban a bűnösségre és a cselekmény minősítésére nem volt kihatása, mert az elkövetési érték az 50.000.000 Ft-ot meghaladta és a következőkben részletezettek szerint megállapítható az üzletszerűség is.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerűségnek két együttes feltétele van: a tárgyi oldalon az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése, az alanyi oldalon pedig ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés. A törvény ugyan „bűncselekmények” elkövetéséről szól, mindez jelzi, hogy általában több bűncselekmény megvalósulása lehet alapja az üzletszerűség megállapításának, a követetett ítélkezési gyakorlat szerint azonban nem feltétel a sorozatjellegű elkövetés, a bűncselekmények nagyobb száma, sőt akár egyetlen bűncselekmény is megalapozhatja a minősítő

körülményt, ha megalapozottan lehet következtetni a rendszeres haszonszerzési célzatra (BH2011. 92., BH2009. 170.).

Emellett alanyi feltételként a rendszeres haszonszerzésre törekvés is kétségtelen a vádlottnál. A vádlott a törvényi rendelkezéseket éveken át megszegve tett szert illegális jövedelemre a bűncselekmények elkövetése által. Az üzletszerűség egyébként a bűnöző életmódra berendezkedés hiányában is megállapítható (BH2006.6.), jelen esetben azonban az irányadó tényállás alapján arra lehet következtetést vonni, hogy a vádlott részben a bűncselekményből származó jogtalan haszonból tartotta fenn magát hosszabb időn keresztül. Az alanyi feltételeknél utal az ítéletábra a BH2008. 174., a HGY. 2007. 1678., a BH2008. 174. és a BH2005. 165. számú döntésekben foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság a *büntetés kiszabása* során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. További súlyosító körülmény, hogy a vádlott a bűncselekményt az ellene folyó más büntetőeljárás hatálya alatt követte el, továbbá nagyobb nyomattal kell figyelembe venni enyhítőként, hogy a vagyoni hátrány összege a különösen nagy mérték alsó határához közel esik. A törvényszék a vádlottal szemben eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki, melynek lényeges súlyosítása indokolt. A súlyosabban minősülő költségvetési csalás a Btk. 396. § (5) bekezdése szerint öt évtől tíz évig, a közokirat-hamisítás pedig a Btk. 342. § (1) bekezdés értelmében (három hónaptól) három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az elsőfokú bíróság jelentősen eltért a büntetési tétel középértékétől, de azt a feltárt enyhítő tényezők indokolták és nem kifogásolható a vagyoni hátránynak az alsó határ közeli voltára tekintettel a Btk. 82. § (1) és (2) bekezdés b) pontja alapján a büntetés egyfokú enyhítése sem. Az egyszeri leszállásnál a mérték azonban eltúlzott, a 2 éves büntetés nem alkalmas a büntetési célok elérésére, ezért a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést alaposnak találva a börtönben végrehajtandó szabadságvesztést az egyszeri leszállás keretei között 3 év 6 hónapra súlyosította. E büntetés már tett arányos, megfelel a büntetési céloknak, összhangban áll a büntetéskiszabási elvekkel és az egyéniesítés szempontjait is kifejezésre juttatja.

A súlyosítás indokoltsága folytán a büntetés eltúlzottan szigorúnak nem tekinthető. A tartam enyhítésére a befejezett bűncselekménynél nincs törvényes lehetőség, mint ahogy a büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére sem, ezért a védelmi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság a vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) pontjának alkalmazásával a törvénynek megfelelően döntött a *vagyonelkobzásról*, mert a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény során vagy azzal összefüggésben szerzett, vagyonelkobzást kell elrendelni. A bűnös módon szerzett vagyonrész összegét azonban a másodfokú bíróság a bűnösséget és a cselekmény minősítését érdemben nem érintő tényállás módosítás - a 2015. I. negyedévi 7.555.000 Ft-os összegű Áfa mellőzése - mellett 6.307.374 Ft-ra mérsékelte. Főszabályként a költségvetési csalás elkövetőjével szemben akkor, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonelkobzást kell elrendelni. Ugyanakkor a kétszeres értékelés tilalmának elvére figyelemmel, ha a kiesett bevétel megfizetésére a hatóság az elkövetőt vagy a gazdálkodó szervezetet, amelyik azzal gazdagodott, már kötelezte, nincs helye vagyonelkobzás alkalmazásának

(Kúria 95. BK vélemény III. pont., BH2013. 292.). A vagyonelkobzás nem mellőzhető azon az alapon, hogy a bűnös, majd felhasznált vagyon további sorsa már nem volt tisztázható. E szempontok alapján a másodfokú bíróság kizárólag azon vagyoni hátrányrészre mondta ki a vagyonelkobzást, melynek megfizetésére az adóhatóság nem kötelezte az adóigazgatási eljárásban a vádlottat.

A vádlott feltételes szabadságra bocsáthatóságára, valamint a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések törvényesek.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alkalmazásával - helyes indokainál is fogva - helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védői közreműködéssel kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2017. április 26.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk.előadó bíró, Dr. Bakó József sk. bíró

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 24.B.337/2016/21. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2017. április 26.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül

tisztviselő